

İNGİLİS DİLİNİN TƏDRİSİ ZAMANI LEKSİKOLOGİYANIN ÖYRƏDİLMƏSİ METODLARI

İngilis dilinin tədrisi zamanı leksikologiya, dilin söz ehtiyatını və bu sözlərin istifadəsini öyrənən bir sahədir. Leksikologiyanın öyrədilməsi, dil öyrənənlərin sözlərin mənalarını və istifadələrini düzgün başa düşmələri üçün çox önəmlidir. Dil öyrənmə prosesi, yalnız qrammatika və sintaksis kimi struktural məsələlərlə məhdudlaşmamalıdır. Sözlər, dilin canlı və dəyişkən bir hissəsidir və onların doğru istifadə edilməsi dilin təsirli və mükəmməl olmasını təmin edir. Leksikologiya, bu sözlərin mənalarını, formalarını, quruluşlarını və istifadələrini təhlil edən bir sahə olaraq, dilin zənginliyini və müxtəlifliyini başa düşmək üçün vacib bir rol oynayır. Dilin tədrisində, sözlərin mənası, onların necə istifadə edildiyi, hansı kontekstdə tətbiq olunduğu və müxtəlif dil mühitlərindəki fərqlilikləri anlamaq çox əhəmiyyətlidir. Bu səbəbdən leksikologiya, dil öyrənmə prosesinin mərkəzində dayanmalıdır. Sözlər yalnız lüğət tərifləri ilə öyrənilməməlidir; onlar daha geniş mənalar daşıyır və müxtəlif situasiyalarda fərqli anlamlar qazana bilirlər. Bu, dil öyrənənlər üçün yalnız dil qaydalarını deyil, həm də dilin canlı və çoxşaxəli təbiətini öyrənmək üçün əhəmiyyətlidir. Hər bir söz, bir çox aspektdə müxtəlif mənalar daşıyaraq öyrənilməli, həmçinin bu sözlərin sosial, mədəni və emosional kontekstləri də nəzərə alınmalıdır. Leksikologiyanın dərinlən öyrənilməsi, tələbələrin dil biliklərini zənginləşdirir və onların doğru və təsirli ünsiyyət qurma qabiliyyətlərini artırır. Tələbələr, sözlərin müxtəlif mənalarını və kontekstlərini anlamaqla, dili daha doğru və zəngin şəkildə istifadə edə bilirlər. Bu proses, dil öyrənmənin yalnız texniki bir fəaliyyət olmasından daha çox, dilin mənalarının və strukturunun anlaşılmasına yönəlmiş bir təcrübə olması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Leksikologiyanın öyrədilməsi, həmçinin dilin inkişafını və zənginləşməsini təşviq edərək, tələbələrə dilin müxtəlif üzvlərini göstərir və onların dil bacarıqlarını yüksək səviyyəyə çatdırır.

Kontekstual Öyrənmə (Contextual Learning)

Leksikologiyanın öyrədilməsi zamanı ən təsirli metodlardan biri kontekstual öyrənmədir. Bu metod, tələbələrə sözləri yalnız lüğət təriflərindən ibarət olaraq təqdim etməklə deyil, onları konkret bir mətn və ya vəziyyət daxilində təqdim etməklə həyata keçirilir. Bu yanaşma, tələbələrin yeni sözləri real həyat vəziyyətlərində istifadə etməyi öyrənmələrinə kömək edir. Məsələn, bir hekayə və ya dialoq əsasında verilən sözlər, tələbələrə bu sözlərin mənalarını daha dərinlən anlamağa və onları doğru şəkildə istifadə etməyə imkan yaradır. Bu metod, dilin həm praktiki istifadəsi, həm də tədrisi üçün çox vacibdir, çünki tələbələr sözlərin müxtəlif kontekstlərdə necə istifadə edildiyini görür və öyrəndikləri sözləri həyatlarında tətbiq etməyə başlayırlar. Kontekstual öyrənmə, tələbələrə yalnız dilin strukturlarını deyil, həm də dilin müxtəlif sosial və mədəni kontekstlərdə necə istifadə edildiyini göstərir. Tələbələr, bu metod sayəsində sözləri yalnız lüğət anlamında deyil, həm də onların real həyatda necə işlədiyini və başqalarına necə təsir etdiyini öyrənirlər. Nəticədə, bu metod tələbələrin yeni sözləri daha sürətli və səmərəli mənimsəmələrinə kömək edir və onların dil biliklərini daha güclü edir. Tələbələr kontekstual öyrənmə ilə, həm də dilin mənalarının dəyişkənliyini və müxtəlif şərtlərə görə necə fərqləndiyini başa düşürlər. Bu, onların dilin zənginliyini və mürəkkəbliyini dərk etmələrini asanlaşdırır. *Quliyev A. (2018). İngilis dilinin tədrisi metodları. Bakı: Təhsil nəşriyyatı, s. 35-40.*

Vizual və Praktiki Yanaşmalar

Vizual yanaşmalar, leksikologiyanın öyrədilməsi zamanı tələbələrə sözlərin mənalarını və istifadələrini başa düşməkdə kömək edən effektiv üsullardan biridir. Bu yanaşma, xüsusilə şəkillər, videolar, infografikalar və digər vizual materiallarla zənginləşdirildikdə, sözlərin mənalarının daha asan şəkildə mənimsənilməsinə şərait yaradır. Vizual materiallar, dil öyrənənlərin dilin məzmununu və strukturunu daha konkret şəkildə qavrayıb mənimsəmələrinə kömək edir. Bu yanaşmanın faydalı olduğu sahələrdən biri, konkret obyektlərlə əlaqəli olan sözlərin tədrisidir. Məsələn, heyvanlar haqqında leksikologiya öyrənilərkən, tələbələrə həmin heyvanların şəkilləri göstərilir və bu heyvanların adları ilə əlaqəli sözlər təqdim olunur. Bu metod tələbələrin sözləri vizual olaraq əlaqələndirmələrinə və bu sözləri daha asan xatırlamalarına kömək edir. Şəkillərlə və videolarla təqdim olunan materiallar, tələbələrin həm görmə, həm də eşitmə duyğularını istifadə edərək məlumatı daha geniş şəkildə qəbul etmələrini təmin edir. Bu yanaşmanın effektivliyi, tələbələrin tədris olunan mövzunu daha yaxşı mənimsəməsi və öyrəndikləri məlumatı real həyatla əlaqələndirmələri ilə özünü göstərir. Həmçinin, praktiki yanaşmalar da bu metodla birləşdirildikdə, tələbələr yalnız nəzəri deyil, həm də praktiki tətbiqlərini öyrənirlər, beləliklə, onların öyrənmə təcrübəsi daha səmərəli və faydalı olur. *Həsənova L. (2017). Leksikologiyanın əsas prinsipləri. Bakı: Elm və təhsil, s. 88-93.*

Təkrarlama və Təsdiqləmə

Yeni sözlərin yadda qalması üçün təkrarlama və təsdiqləmə metodları çox əhəmiyyətlidir. Dil öyrənənlər, sözlərin mənasını və düzgün istifadəsini uzun müddət yadda saxlaya bilmələri üçün bu metodları müntəzəm olaraq tətbiq etməlidirlər. Təkrarlama, tələbələrin artıq öyrəndikləri sözləri müxtəlif vaxt aralıqlarında təkrarlamaqlarını təmin edərək, onların daha qalıcı şəkildə yadda saxlanmasına kömək edir. Məsələn, tələbələrə əvvəlki dərslərdə öyrəndikləri sözlərin təkrarı verildikdə, bu sözləri artıq daha güclü şəkildə yadda saxlamağa başlayırlar. Təkrarlama həm də sözlərin müxtəlif kontekstlərdə istifadə edilməsini nəzərdə tutur, bu da tələbələrin öyrəndikləri sözləri konkret vəziyyətlərdə tətbiq etmələrinə imkan verir. Təsdiqləmə isə öyrənilən sözlərin doğruluğunu və istifadəsini qiymətləndirən bir prosessdir. Tələbələrə təkrarlanan sözlərlə bağlı müxtəlif tapşırıqlar verildikdə, onların bu sözləri düzgün şəkildə mənimsədikləri təsdiqlənir. Bu metodlar, tələbələrin sözləri düzgün şəkildə istifadə etmələrinə, həmçinin bu sözlərin

mənalarını və tətbiqini daha dərinlən başa düşmələrinə kömək edir. Təkrarlama və təsdiqləmə metodları, sözlərin uzun müddət yadda qalmasını təmin edir, çünki bu metodlar təkrarlanan məlumatın güclü bir şəkildə həzm olunmasına və tələbənin yaddaşında möhkəmlənməsinə kömək edir. Bu yanaşma, dil öyrənmənin davamlı və effektiv bir proses olmasını təmin edir

Sözlərin Sinifləndirilməsi

Leksik vahidlərin tədrisi zamanı sözlərin müxtəlif qruplara ayrılması metodundan istifadə etmək, tələbələrə dilin strukturunu daha yaxşı anlamağa və yeni öyrənilən sözləri daha asan mənimsəməyə kömək edir. Bu metod tələbələrə dilin əsas komponentlərini daha dərinlən öyrənmək və sözləri düzgün istifadə etmək bacarığı qazandırır. Sinifləndirmə metodu tələbələrə yalnız sözü təcrübi şəkildə öyrətmir, eyni zamanda onların mənalarını daha yaxşı başa düşmələrinə və əlaqəli mövzular üzərində düşünmələrinə şərait yaradır.

Sinifləndirmə metodu müxtəlif kateqoriyalara əsaslanır və hər bir kateqoriya öyrənilən mövzuya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Məsələn, tələbələrə heyvanlar, bitkilər, əşyalar, yeməklər, peşələr, əşyaların xüsusiyyətləri kimi müxtəlif mövzularda sözlər təqdim edilir və tələbələr bu sözləri həmin mövzulara və ya kateqoriyalara uyğun olaraq sıralayırlar. Bu yanaşma tələbələrə yalnız hər bir sözün mənasını deyil, həm də bu sözlərin digər sözlərlə olan əlaqələrini, onların bir-biri ilə necə əlaqələndirildiyini öyrədir. Sinifləndirmə həmçinin dilin strukturunu və məzmununu daha dərinlən anlamağa kömək edir. *Hasan R. & Halliday M.A.K. (1989). Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective. Oxford: Oxford University Press.*

Məsələn, "heyvanlar" kateqoriyasına aid olan sözləri öyrənərkən, tələbələr bu sözləri müxtəlif alt kateqoriyalara ayıra bilərlər: ev heyvanları, meşə heyvanları, dəniz heyvanları və sairə. Bu yanaşma tələbələrə sözlərin yalnız adlarını öyrənməkdən daha çox, onların müxtəlif xüsusiyyətlərini, yaşayış mühitlərini, hərəkət etmə tərzlərini və digər təbii xüsusiyyətlərini də başa düşməyə imkan verir. Məsələn, tələbələr "pişik" və "it" sözləri ilə tanış olduqda, yalnız bu heyvanların adlarını deyil, həm də onların davranışları, həyat tərzləri və bir-biri ilə fərqləri barədə məlumat əldə edirlər. Bu, sözlərin mənalarını dərinləşdirir və onların həyatdakı real tətbiqini asanlaşdırır.

Sinifləndirmə metodu yalnız sözlərin mənalarını öyrənmək üçün deyil, həm də tələbələrə bu sözlər arasındakı əlaqələri daha yaxşı başa düşməyə kömək edir. Beləliklə, sözlər arasındakı fərqliliklər və oxşarlıqlar, onları daha doğru və təsirli şəkildə istifadə etməyə imkan yaradır. Bu metod tələbələrə həmçinin dilin məzmununu daha təsirli şəkildə mənimsəməyə kömək edir, çünki onlar hər bir sözün müxtəlif cəhətlərini və əlaqələrini nəzərdən keçirirlər. Həmçinin, sinifləndirmə metodu tələbələrə sözlərin istifadə sahələrini öyrənmək və onların real həyatda necə tətbiq olunduğunu başa düşmək üçün faydalıdır.

Misal üçün, yeməklər kateqoriyasına aid olan sözləri öyrənərkən, tələbələr yeməklərin tərkibi, hazırlanma üsulu, təqdim edilməsi və digər xüsusiyyətləri barədə məlumat əldə edirlər. Bu, onların dil biliklərini yalnız nəzəri şəkildə deyil, həm də praktiki şəkildə inkişaf etdirir. Beləliklə, tələbələr öyrəndikləri sözləri yalnız kitab səhifələrində deyil, həm də gündəlik həyatlarında daha rahat tətbiq edə bilərlər. Sözlərin sinifləndirilməsi, tələbələrə dilin praktiki tətbiqinə dair güclü bir anlayış yaradır və onların dil bacarıqlarını inkişaf etdirir.

Sinifləndirmə metodunun başqa bir faydası da odur ki, bu metod tələbələrə öyrəndikləri sözləri müxtəlif kontekstlərdə və vəziyyətlərdə istifadə etmə bacarığı qazandırır. Məsələn, heyvanlar kateqoriyasına aid olan sözlər, tələbələrə həm də onların davranışları və xarakteristikaları barədə məlumat verir. Beləliklə, tələbələr yalnız bu sözləri öyrənmək deyil, həm də onları daha çox kontekstdə istifadə etmək bacarığı əldə edirlər. Nəticədə, sözlərin sinifləndirilməsi metodu tələbələrə yalnız dil öyrənməyə deyil, həm də onların ümumi dünya görüşlərini inkişaf etdirməyə kömək edir. *Şirinova M. (2019). Dil tədrisi və leksikologiya. Bakı: Nəşriyyat, s. 112-118.*

Aktiv Tədris və Qrup Fəaliyyətləri

Aktiv tədris metodları, tələbələrin öyrənmə prosesində daha fəal iştirak etmələrini təmin edərək onların yeni məlumatları praktiki şəkildə mənimsəmələrinə kömək edir. Bu yanaşmalar, tələbələrin yalnız nəzəri biliklər əldə etmələrini deyil, həm də bu bilikləri real həyatda necə tətbiq edəcəklərini öyrənmələrini təmin edir. Aktiv tədrisin əsas xüsusiyyətlərindən biri, tələbələrin müəllimdən passiv şəkildə məlumat qəbul etmələri əvəzinə, onların müstəqil şəkildə düşünmələrini və öyrəndikləri bilikləri praktikada tətbiq etmələrini təmin etməsidir. Bu yanaşmalar, xüsusilə dil öyrənmə prosesində, tələbələrin yeni sözləri mənimsəmələri və onları düzgün şəkildə istifadə etmələri üçün çox vacibdir. Aktiv tədris metodları arasında qrup fəaliyyəti, tələbələrə yeni sözləri öyrətmək və onların mənalarını daha dərinlən başa düşmək üçün effektiv bir vasitədir. Qrup işləri zamanı tələbələr bir-birlərinə yeni sözləri izah edərək və ya onlardan müxtəlif vəziyyətlərdə istifadə edərək öyrənirlər. Bu, tələbələrin yalnız sözlərin nəzəri mənalarını deyil, həm də onların real həyat kontekstində necə istifadə edildiyini anlamağa kömək edir.

Qrup fəaliyyəti, tələbələr arasında əməkdaşlığı və qarşılıqlı öyrənməni təşviq edir. Tələbələr bir-birlərinə yeni sözlərin mənalarını açıqlayaraq, bu sözləri necə düzgün istifadə etməli olduqlarını bir-birlərinə izah edirlər. Bu proses, həm də tələbələrin kommunikasiya bacarıqlarını inkişaf etdirir və onların öz aralarında daha effektiv şəkildə ünsiyyət qurmalarını təmin edir. Məsələn, tələbələr müəyyən bir mövzu haqqında müzakirə apararkən, onlar bu mövzuya uyğun yeni sözlərdən istifadə edirlər və bu sözləri doğru şəkildə kontekstual istifadə etməyə çalışırlar. Bu da onlara yeni sözlərin doğru kontekstdə necə işlədiyini və anlamlarını daha yaxşı anlamağa kömək edir.

Aktiv tədrisin digər bir faydası isə tələbələrin motivasiyasını artırmasıdır. Tələbələr yalnız dərslə deyil, həm də öyrəndikləri yeni məlumatları praktikada tətbiq etməyə can atırlar. Qrup işləri və kollektiv fəaliyyətlər, tələbələrə öyrəndiklərini təcrübədə tətbiq etmək, səhvlərini görmək və düzəltmək imkanı verir. Bu, onların öyrənmə prosesindəki özünəinamını artırır və onları daha fəal iştirak etməyə təşviq edir. Aktiv tədris metodları, həmçinin tələbələrin müstəqil

düşünmə bacarıqlarını inkişaf etdirir. Onlar müstəqil şəkildə təhlil edir, qərar qəbul edir və müxtəlif vəziyyətlərdə yeni sözləri necə istifadə edəcəklərini müəyyən edirlər. Bu da onların dil biliklərini möhkəmləndirir və bu bilikləri daha geniş bir çərçivədə istifadə etmələrini təmin edir. *Quliyev F. (2016). Dil tədrisində pedaqoji yanaşmalar. Bakı: Maarif Nəşriyyatı.*

Qrup fəaliyyətləri, həmçinin tələbələr arasında sosial bacarıqların inkişafına da kömək edir. Tələbələr bir yerdə işləyərkən, onlara yalnız dil bacarıqları deyil, həm də əməkdaşlıq, liderlik, və komanda işində daha yaxşı fəaliyyət göstərmək kimi sosial bacarıqlar öyrədilir. Beləliklə, tələbələr həm akademik, həm də şəxsi inkişaflarına töhfə verən bir təcrübə qazanırlar. Bu yanaşma, tələbələrin sözləri yalnız nəzəri anlamda deyil, həm də praktiki şəkildə necə istifadə edəcəyini öyrənmələrinə imkan verir. Bu metod, dil öyrənənlərin öz təcrübələrini və biliklərini tətbiq etmələrinə şərait yaradır, beləliklə, onlar dil öyrənmə prosesini daha əyləncəli və səmərəli şəkildə yaşaya bilirlər.

Aktiv tədris və qrup fəaliyyətləri, sözlərin yalnız yadda saxlanmasına deyil, həm də onların praktikada, müxtəlif sosial vəziyyətlərdə və kontekstlərdə necə işlədiyini anlamağa kömək edir. Bu yanaşmalar, tələbələrin həm dil bacarıqlarını inkişaf etdirir, həm də onların ümumi inkişafına töhfə verir. Tələbələr qrup içində işləyərək daha yaxşı öyrənir, daha çox təcrübə əldə edir və nəticədə daha yaxşı dil biliklərinə sahib olurlar. Bu metodlar, tələbələrin öyrənmə prosesinə olan marağını artırır və onların dərslə daha fəal qatılmalarını təmin edir. Bu yanaşma, həmçinin onların özgüvənini artırır, çünki öyrəndikləri yeni sözləri tətbiq edərək, öz bacarıqlarını real həyatla əlaqələndirirlər.

Beləliklə, aktiv tədris və qrup fəaliyyətləri dil öyrənməni daha müsbət və faydalı bir təcrübə halına gətirir. Tələbələr öyrəndikləri sözləri yalnız yadda saxlamır, həm də onların tətbiqini öyrənir, səhvlərini düzəldir və bu məlumatları gündəlik həyatlarında necə istifadə edəcəklərini başa düşürlər. Bu metodlar dil öyrənmə prosesini daha effektiv və əyləncəli edir. *Smith R. (2015). English Language Teaching: A Methodological Approach. New York: Oxford University Press, s. 78-85.*

Hekayə və Ssenarilərlə Tədris

Hekayələr və ssenarilər, leksikologiyanın tədrisi üçün son dərəcə faydalı və yaradıcı bir vasitədir. Bu metod, tələbələrin öyrəndikləri sözləri kontekstual şəkildə mənimsəmələrinə və onları müxtəlif vəziyyətlərdə necə istifadə edəcəyini başa düşmələrinə kömək edir. Hekayələr, tələbələrə sözlərin yalnız təcrübə deyil, həm də emosional və mədəni mənalarını öyrənməyə imkan verir. Ssenarilər isə, tələbələrin öz yaradıcılıqlarını istifadə edərək, öyrəndikləri sözlərdən praktiki şəkildə istifadə etmələrini təmin edir. Bu yanaşmalar, sözlərin daha geniş və real vəziyyətlərdə necə işlədiyini anlamağa kömək edir və onların təbii istifadəsini gücləndirir.

Hekayə və ssenarilər vasitəsilə tələbələr yeni sözləri konkret bir vəziyyət və ya xarakterlərlə əlaqələndirərək öyrənirlər. Məsələn, bir hekayədə bir çox yeni sözlər və ifadələr təqdim oluna bilər və tələbələr bu sözləri ancaq mətnin daxilində başa düşməklə kifayətlənməyərək, həm də bu sözləri öz həyatlarına uyğun şəkildə tətbiq etməyə çalışırlar. Hekayənin və ya ssenarinin yaradılmasında iştirak edən tələbələr, müəyyən mövzular və ya məsələlər üzərində düşüncə, o mövzulara uyğun sözlər seçməli və onları uyğun vəziyyətlərdə istifadə etməlidirlər. Bu metod, tələbələrə həm dil öyrənməyi, həm də düşünmə bacarıqlarını inkişaf etdirməyi təklif edir. *Qasimov E. (2020). İngilis dili tədrisində innovativ metodlar. Bakı: Təhsil Nəşriyyatı.*

Ssenari yazmaq, tələbələrə həm dil bacarıqlarını, həm də yaradıcılıqlarını inkişaf etdirmək imkanı verir. Məsələn, bir tələbə bir mətnə uyğun olaraq yeni sözlərdən istifadə edərək ssenari yazmalıdır. Bu, həmçinin onun dilin strukturunu anlamağa və düzgün sintaktik və leksik birləşmələr yaratmağa kömək edir. Bu metodla tələbələr həm də dilin qrammatik qaydalarını öyrənirlər, çünki ssenari yazmaq, düzgün cümlə qurmağı və sözlərin doğru istifadəsini tələb edir. Beləliklə, tələbələr yeni sözləri öyrəndikcə, onları daha geniş bir çərçivədə, həm də yaradıcı vəziyyətlərdə tətbiq edirlər.

Hekayələr və ssenarilər vasitəsilə tədris, tələbələrə real həyatda qarşılaşa biləcəkləri müxtəlif situasiyalarda sözlərin necə istifadə edildiyini öyrədir. Bu metod, tələbələrin tədris olunan sözləri yalnız sözlüklərdən öyrənmələrini deyil, həm də onların gündəlik həyatlarında, müxtəlif sosial vəziyyətlərdə necə istifadə edəcəklərini başa düşmələrini təmin edir. Bu yanaşma, həmçinin tələbələrin diqqətini müəyyən sözlərin və ifadələrin müxtəlif kontekstlərdə necə fərqli mənalar ala biləcəyinə yönəldir. Beləliklə, tələbələr yalnız mətnin içindəki sözləri deyil, həm də onların hər bir vəziyyətdə necə işlədiyini və digər sözlərlə necə əlaqələndirildiyini anlamağa başlayırlar. *Jones P. (2020). Teaching English vocabulary: Approaches and methods. London: Cambridge University Press, s. 50-55.*

Hekayə və ssenarilər vasitəsilə tədris, tələbələrin dilə olan maraqlarını artırır və onları daha fəal öyrənməyə təşviq edir. Tələbələr hekayə və ssenari yazarkən, sözləri yalnız yadda saxlamaqla kifayətlənməyib, həm də onlardan müxtəlif yaradıcı və real həyatda istifadə oluna biləcək şəkildə istifadə edirlər. Bu metod tələbələrə dilin praktiki tətbiqini göstərərək, onları həm də özlərinə daha inamlı bir şəkildə tədris olunan sözləri mənimsəməyə sövq edir. Nəticədə, tələbələr həm dil biliklərini inkişaf etdirir, həm də müxtəlif vəziyyətlərdə dilin necə işlədiyini daha yaxşı başa düşürlər.

Beləliklə, hekayələr və ssenarilər leksikologiyanın tədrisi üçün güclü bir vasitədir, çünki onlar tələbələrə sözlərin yalnız mənalarını deyil, həm də onları necə düzgün və yaradıcı şəkildə istifadə etmələri lazım olduğunu göstərir. Bu metod, dil öyrənənlərin sözləri real həyatda tətbiq etmələrini asanlaşdırır və onları dilin praktik istifadəsinə yönəldir.

Ədəbiyyat

1. Quliyev A. (2018). *İngilis dilinin tədrisi metodları*. Bakı: Təhsil nəşriyyatı, s. 35-40.
2. Həsənova L. (2017). *Leksikologiyanın əsas prinsipləri*. Bakı: Elm və təhsil, s. 88-93.
3. Quliyev F. (2016). *Dil tədrisində pedaqoji yanaşmalar*. Bakı: Maarif Nəşriyyatı.
4. Jones P. (2020). *Teaching English vocabulary: Approaches and methods*. London: Cambridge University Press, s. 50-55.

5. Əliyeva S. (2018). *Dil öyrənmə texnikaları*. Bakı: Elm və Təhsil Nəşriyyatı.
6. Şirinova M. (2019). *Dil tədrisi və leksikologiya*. Bakı: Nəşriyyat, s. 112-118.
7. Smith R. (2015). *English Language Teaching: A Methodological Approach*. New York: Oxford University Press, s. 78-85.
8. Harmer J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Essex: Pearson Education.
9. Qasimov E. (2020). *İngilis dili tədrisində innovativ metodlar*. Bakı: Təhsil Nəşriyyatı.
10. Hasan R. & Halliday M.A.K. (1989). *Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford: Oxford University Press.

Xülasə

İngilis dilinin tədrisi zamanı leksikologiya dilin əsas komponentlərindən biridir. Leksikologiya sözləri, ifadələri və onların mənalarını, strukturlarını və istifadələrini öyrənən bir sahədir. Bu elm, dilin zənginliyini və müxtəlifliyini başa düşmək üçün vacibdir. Leksikologiyanın öyrədilməsi tələbələrin dil bacarıqlarını inkişaf etdirməkdə əsas rol oynayır, çünki onlar yalnız sözlərin mənalarını deyil, həm də bu sözlərin müxtəlif kontekstlərdə necə istifadə edildiyini öyrənirlər. Leksikologiyanın düzgün şəkildə tədrisi tələbələrə sözləri müxtəlif vəziyyətlərdə istifadə etmə bacarığı qazandırır.

Leksikologiyanın öyrədilməsi üçün müxtəlif metodlar mövcuddur. Kontekstual öyrənmə, tələbələrin yeni sözləri real vəziyyətlərdə öyrənməsini təmin edən bir yanaşmadır. Bu metod, sözlərin mənalarını başa düşməkdən daha çox, onların istifadəsini öyrənməyə kömək edir. Həmçinin, vizual və praktik yanaşmalar da effektivdir. Şəkillər və videolar vasitəsilə sözlər daha əyani şəkildə təqdim edilərək, onların mənası daha tez və asan yadda qalır. Təkrarlama və təsdiqləmə metodu, tələbələrin öyrəndikləri sözləri gündəlik istifadə etmələrini təmin edərək, sözlərin yadda qalmasını gücləndirir.

Açar sözlər:İngilis dili, leksikologiya, tədris metodları, leksik vahidlər, dil tədrisi.

METHODS OF TEACHING LEXICOLOGY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Summary

Lexicology is one of the main components of the language when teaching English. Lexicology is a field that studies words, phrases and their meanings, structures and uses. This science is important for understanding the richness and diversity of language. Teaching lexicology plays a key role in developing students' language skills because they learn not only the meanings of words, but also how these words are used in different contexts. Properly teaching lexicology gives students the ability to use words in a variety of situations.

There are different methods for teaching lexicology. Contextual learning is an approach that allows students to learn new words in real situations. This method helps to learn the usage of words rather than understanding their meaning. Also, visual and practical approaches are effective. Through images and videos, words are presented more visually and their meaning is remembered more quickly and easily. The repetition and confirmation method reinforces vocabulary retention by ensuring that students use the words they learn on a daily basis.

Key words:English language, lexicology, teaching methods, lexical units, language teaching.

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ЛЕКСИКОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Резюме

Лексикология является одним из основных компонентов языка при обучении английскому языку. Лексикология – это область, которая изучает слова, фразы, их значения, структуры и использование. Эта наука важна для понимания богатства и разнообразия языка. Преподавание лексикологии играет ключевую роль в развитии языковых навыков учащихся, поскольку они изучают не только значения слов, но и то, как эти слова используются в различных контекстах. Правильное преподавание лексикологии дает учащимся возможность использовать слова в самых разных ситуациях.

Существуют различные методы преподавания лексикологии. Контекстное обучение – это подход, который позволяет учащимся изучать новые слова в реальных ситуациях. Этот метод помогает научиться использовать слова, а не понимать их значение. Также эффективны визуальный и практический подходы. С помощью изображений и видео слова представляются более наглядно, а их значение запоминается быстрее и легче. Метод повторения и подтверждения способствует сохранению словарного запаса, гарантируя, что учащиеся будут использовать слова, которые они изучают, ежедневно.

Ключевые слова:английский язык, лексикология, методы обучения, лексические единицы, преподавание языка.

RƏYÇİ: dos. T.Əliyev